

Stortinget. Kommunal- og forvaltningskomiteen.

Deres referanse

Vår referanse
22/81-31

Vår dato
08.05.2022

Høring - Midlertidige endringer i lovverket som følge av ankomst av fordrevne fra Ukraina

Universitets- og høyskolerådet (UHR) er en medlems- og interesseorganisasjon for alle Universiteter og akkrediterte høyskoler i Norge, til sammen 32 statlige og private institusjoner med ulike størrelse og faglig profil. UHRs høringsinnspill gir uttrykk for felles synspunkter fra UH-institusjonene.

UHR er tilfreds med at regjeringen i sin vurdering skriver at "Regjeringen vil etter hvert vurdere å utvide den forenklete kartleggingen før bosetting, slik at det også innhentes informasjon om utdanning og yrke. Departementet vurderer at dette er de viktigste kompetanseopplysningene som må være tilgjengelige for å bidra til treffsikker bosetting. Departementet vil også vurdere å ta i bruk selvregistreringsløsninger før bosetting"

UHR mener at:

- Nivå på utdanning, fagområde og utdanningstilbøyelighet må legges til grunn for valg av bosettingskommune. Det kan ikke utsettes.
- Det er behov for økonomisk forutsigbarhet og muligheter videre for flyktninger som benytter seg av studietilbudene for flyktninger ved universiteter og høyskoler.

Enkel kompetansekartlegging nødvendig for treffsikker bosetting

Studietilbøyeligheten i Ukraina er høy, og regjeringen har uttrykt at den ønsker at flyktningene som kommer til Norge skal tilegne seg kompetanse mens de er her. Stortinget har sluttet seg til regjeringens forslag om å tildele universiteter og høyskoler 47,8 millioner kr til å opprette 1 000 nye studieplasser for flyktninger fra august 2022. UHRs medlemsinstitusjoner ønsker å ta mot studenter og forskere, og jobber med å få på plass egnede emner og kurs for flyktninger. Men for å lykkes med å tilby høyere utdanning og integrere akademikere på flukt så raskt som mulig, er det helt nødvendig å kartlegge kompetanse og utdanningstilbøyelighet ved ankomst, som en del av grunnlaget for bosetting, slik hovedregelen er i dag. Flyktninger som ønsker å fortsette sin utdanning i Norge må bosettes i en kommune med relevante studietilbud eller læringsmiljø for å fortsette nettbasert utdanning i hjemlandet.

Tilstrekkelig økonomisk trygghet og muligheter videre for flyktninger som velger å ta høyere utdanning i Norge

Regjeringen foreslår at flyktninger som får tilbud om studieplass i høyere utdanning kan ta utdanningen som del av introduksjonsprogrammet de første seks månedene, slik at de får introduksjonsstønning, før de kan gå over på ordninger for lån og stipend i Statens lånekasse for utdanning. Videre foreslås det at norskopplæringen i introduksjonsprogrammet kan

erstattes av for eksempel språkkurs ved UH-institusjonene. Universiteter og høyskoler jobber med å få på plass egnede studietilbud, men UHR er bekymret for at flyktninger som velger å studere på norske universiteter og høyskoler mister rett til livsopphold eller rett til videregående opplæring. Konkret gjelder dette ordninger for å finansiere livsopphold og bolig for studenter som ikke tar fulle gradgivende program (og dermed kommer innunder Lånekassen sine ordninger). Med de endringene som regjeringen har foreslått i introduksjonsordningen for flyktninger fra Ukraina vil ikke-fulltidsstudenter falle mellom to stoler, og miste rett til livsoppholdsfinansiering som flyktninger etter 6 måneder (kommunene sine ordninger dekker kun grunnleggende kvalifisering, dvs. videregående opplæring, men ikke høyere utdanning). Dette gir risiko for at en stor gruppe deltids-studenter vil kunne miste finansiering av livsopphold og bolig etter 6 måneder.

I tillegg er universiteter og høyskoler bekymret for at flyktningene som velger å starte på enkeltemner og språkopplæring ved norske universiteter og høyskoler mister retten til videregående opplæring eller nødvendige kvalifiserende språkkurs senere, dersom de blir boende i Norge i en lenger periode og ønsker å kvalifisere seg til et bestemt studieprogram i Norge.

Flyktningene er i en uforutsigbar livssituasjon, og vet ikke hvor lenge de vil bli i landet. Det er viktig at justeringer i regelverket og UH-institusjonenes tilbud til flyktninger ikke gir utilsiktede konsekvenser for flyktningene videre.

Vennlig hilsen

Sunniva Whittaker
styreleder

Nina Sandberg
generalsekretær

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UHR